

Wakacyjny numer Niecodziennika rozpoczynamy od tekstu bardzo znanej piosenki Haliny Kunickiej „Lato, lato, lato czeka”. W następnej kolejności prosimy o rozszyfrowanie niezwykłych metafor Juliana Przybosia, a pomoże nam w tym znakomity krytyk Karol Irzykowski.

Lato, lato, lato czeka

Wykonała: Halina Kunicka

Lato, lato, lato czeka
Razem z latem czeka rzeka
Razem z rzeką czeka las
A tam ciągle nie ma nas
Lato, lato, nie płacz czasem
Czekaj z rzeką, czekaj z lasem
W lesie schowaj dla nas chłodny cień
Przyjedziemy lada dzień
Już za parę dni, za dni parę
Weźmiesz plecak swój i gitarę
Pożegnania kilka słów
Pitagoras bądźcie zdrów
Do widzenia wam canto, cantare
Lato, lato, mieszka w drzewach
Lato, lato, w ptakach śpiewa
Słońcu każe odkryć twarz
Lato, lato, jak się masz?
Lato, lato, dam ci różę
Lato, lato, zostań dłużej
Zamiast się po krajach włóczyć stu
Lato, lato, zostań tu
Pożegnania kilka słów
Pitagoras bądźcie zdrów
Do widzenia wam canto, cantare

Lipiec (fragment)

Autor: Julian Przyboś

Na świadectwach, wzbici w radość, odlecieli uczniowie
drżę powietrze po ich śmigłym zniku.
Wakacje, panie profesorze! Pora
trzepać wesoło słowa jak futra na wiosnę
oraz
czasowniki przez dni lata odmieniać!
Wóz przetoczył się z nagłą – i w łożynie zzieleniał.
Tylko pustki rozprysniętej w słońcu – udar.
Skacząc z bryczki, zaoczę:
Bosonogi gęsiarek biegł, zaczerpnął ze źródła,
znikł, jak gdyby on wybiegał
potoczek.

Komentarz Karola Irzykowskiego do wiersza Lipiec Juliana Przybosia

„Na świadectwach odlecieli uczniowie”. Bardzo ładnie! I zarazem zauważcie Państwo to zagęszczenie. Skupia się tu i moment otrzymania świadectw, i moment odjazdu uczniów, i moment ich dumy, bo świadectwa są z pewnością znakomite. Potem czytamy: „Pora trzepać wesoło słowa jak futra na wiosnę”. Mówi się przecież: „trzępie językiem”, gdy kto dużo i szybko gada, a taki jest właśnie jazgot młodzieży.

Trudne jest wyrażenie: „czasowniki przez lato odmieniać”. Ale czasowniki w szkole odmienia się przez liczby i osoby, rzeczowniki odmienia się przypadkami i liczbami – więc tutaj czasowniki, czyli w ogóle czynności, odmieniać się będzie przez lato, bo to znaczy, że cały sposób życia podczas wakacji się odmieni.

Wakacje to czas wolny od zajęć szkolnych. W Polsce trwają od końca czerwca (w tym roku jest to 21 czerwca) do 31 sierpnia. W tym okresie można zregenerować siły przed kolejnym rokiem szkolnym. Dorośli nie mają wolnego w wakacje, jednak często biorą urlop, aby również móc odprężyć się i wypocząć. Dni wolne można spędzić w Polsce lub za granicą. Wczasowicze często wyjeżdżają w góry, nad morze czy jeziora. W górach można wyruszyć na górską wycieczkę albo do gorących źródeł; nad morzem jedni wolą leżeć i opalać się na plaży, a inni pływać i nurkować w wodzie; wczasy nad jeziorem można spędzić tak samo jak nad morzem bądź wypłynąć na rejs żaglówką. Dzieci często wyjeżdżają na kolonie czy obozy. Niektórzy ludzie wolą pojechać na działkę albo zostać w domu i urządzić grilla bądź piknik. Wyjście na spacer lub na wycieczkę rowerową także może okazać się dobrym pomysłem. Trzeba oczywiście pamiętać o zachowaniu ostrożności. Poniżej przedstawiamy podstawowe zasady bezpieczeństwa na wakacjach.

Bezpieczeństwo podczas wakacji

Wakacje to okres, w którym znajdujemy czas na zabawę, relaks i drobne szaleństwa. Nie mamy obowiązków związanych ze szkołą i nauką, więc możemy bez ograniczeń planować najróżniejsze przygody, w których będziemy brać udział. Niektórzy spotykają się z przyjaciółmi i wspólnie świetnie się bawią, inni wybierają się na rodzinne wyjazdy. Nikt nie siedzi w domu, kiedy za oknem mamy słoneczną, piękną, zachęcającą do wyjścia pogodę. Jednak wszyscy musimy pamiętać, że dobra zabawa nie zwalnia nas z obowiązku dbania o swoje i innych bezpieczeństwo. Jak powinniśmy postępować, aby wakacje zawsze kojarzyły nam się z samymi przyjemnościami? Wystarczy wykazać zdrowy rozsądek i pamiętać o kluczowych zasadach bezpieczeństwa.

Oto kilka najważniejszych:

1. Zawsze informuj rodziców, gdzie i z kim przebywasz. Przekaż im także, o której godzinie zamierzasz wrócić.
2. Do zabawy wybieraj zawsze miejsca oddalone od jezdni.
3. Poinformuj rodziców, gdyby ktoś Cię zaczepiał.
4. Nie oddalaj się z nieznanymi, nie wsiadaj z nimi do samochodu.
5. Nie wchodź do wody bez opieki osoby dorosłej.
6. Nie pływaj w czasie burzy, mgły, gdy wieje porywisty wiatr.
7. Pamiętaj o ochronie przed słońcem. W czasie upałów pij dużo wody i zawsze noś nakrycie głowy. Przed wyjściem na zewnątrz posmaruj się kremem z filtrem.
8. Zadbaj o właściwy ubiór – strój z elementami odblaskowymi, kask ochronny podczas jazdy na rowerze czy odpowiednie buty w czasie wycieczki w góry.
9. W górach nie wyruszaj w trasę, jeśli widzisz, że nadchodzi burza.
10. Podczas górskich wycieczek nie schodź ze szlaku.
11. Po każdym wyjściu z miejsc zalesionych dokładnie sprawdź skórę na obecność kleszczy.
12. Uważaj na rośliny, na których się nie znasz. Niektóre jagody, liście czy grzyby są trujące.
13. Podczas spacerów po lesie stosuj preparaty odpędzające owady i kleszcze.
14. Nie rozpalaj ogniska w lesie.

15. Nie baw się z obcymi zwierzętami. Nawet przyjaźnie wyglądający pies czy kot może Cię ugryźć, gdy spróbujesz go pogłaskać.
16. Bądź rozsądny i zachowaj umiar we wszystkim, co robisz.

Dodatkowo trzeba również znać numery ratunkowe, które w sytuacji zagrożenia pomogą nam się skontaktować z odpowiednimi służbami. Wprowadzenie numeru alarmowego 112 nie wyłączyło pozostałych numerów alarmowych do służb ratunkowych: **997 - Policja, 998 - Państwowa Straż Pożarna, 999 - Państwowe Ratownictwo Medyczne, 986 - straż miejska (nie we wszystkich miastach).**

<https://www.gov.pl/web/kppsp-limanowa/inne-numery-alarmowe>
<https://sp34.kielce.eu/cie-zaciekawi/25-zasad-bezpiecznych-wakacji>

Aby wypoczynek w górach czy nad wodą był bezpieczny, trzeba się do niego przygotować - wskazują eksperci MEiN. Przypominają, gdzie warto zaczerpnąć informacji, co wziąć ze sobą i kogo przed wyjściem w góry powiadomić o swojej wyprawie. Radzą też, co zabrać na plażę i jak korzystać z kąpieliska.

Ministerstwo Edukacji i Nauki - podobnie jak w latach ubiegłych - przygotowało szczegółowy "Poradnik bezpiecznego wypoczynku". Aktualne informacje dla organizatorów, rodziców i uczestników wypoczynku". Jeden z rozdziałów publikacji poświęcony jest m.in. bezpieczeństwu w górach i nad wodą.

- Wędrówka górkimi szlakami zarówno w lecie, jak i w zimie to jeden z najlepszych sposobów spędzenia wolnego czasu. Takim wędrówkom mogą jednak towarzyszyć zagrożenia czy wypadki. Aby unikać tych niebezpieczeństw, każdą wyprawę w góry należy starannie przygotować. Dostępne przewodniki i mapy turystyczne dostarczą wielu informacji, pomogą podjąć decyzję, w jaki rejon gór się udać, dadzą orientację, jakich trudności terenowych oczekiwać i ile czasu zajmie zaplanowana wyprawa - czytamy w poradniku. Rekomenduje się w nim, aby na terenie leżącym powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadził górski przewodnik. Wskazano w nim, że wszystkie potrzebne informacje można otrzymać w placówkach Górskiego Ochotniczego

Pogotowia Ratunkowego, można tam także poznać aktualnie panujące warunki w górach i na szlakach. Podkreślono, że przed wyruszeniem na wędrówkę w miejscu pobytu należy pozostawić wiadomość o trasie wycieczki i o przewidywanej godzinie powrotu.

Podstawą ekwipunku turysty górskiego jest odpowiednie i wygodne obuwie oraz plecak, w którym niezależnie od pory roku i pogody powinny się znajdować: czapka i rękawiczki, zapasowe skarpety i koszula, ubranie przeciwdeszczowe, wiatrochronne oraz podręczna apteczka i latarka. Planując wędrówkę górką, należy zabrać przynajmniej jeden (na grupę) telefon komórkowy lub lokalizator z dobrze

naładowaną baterią i wprowadzić do jego pamięci numer telefonu alarmowego GOPR - 601-100-300 - czytamy w poradniku.

Wskazano, że górskie wyprawy dobrze jest rozpoczynać rano, przy dobrej pogodzie i widoczności. Aura psuje się zwykle wczesnym popołudniem. Wędrując górskim szlakiem turystycznym, podziwiamy przyrodę, widoki, panoramę gór, ale przez cały czas niezbędna jest dobra orientacja w terenie i wiedza o aktualnym miejscu pobytu - zaznaczono.

W przypadku zagubienia szlaku turystycznego przy dobrej pogodzie należy starać się rozpoznać:

- 1) kierunek, z którego przyszliśmy;
- 2) kierunek, w którym winien prowadzić szlak;
- 3) na jakiej formacji górskiej się znajdujemy i którędy w tym rejonie powinien przebiegać szlak turystyczny.

"Opiekunowie i przewodnicy muszą pamiętać, że niedopuszczalne jest rozejście się całej grupy w celu poszukiwania szlaku" - podkreślono. Jeżeli szlak znika przy złych warunkach atmosferycznych (mgła, deszcz), trzeba przede wszystkim ustalić:

- 1) kierunek, z którego przyszliśmy;
- 2) na jakiej formacji górskiej się znajdujemy;
- 3) w którym miejscu i kiedy widzieliśmy ostatni znak turystyczny na szlaku.

- Najkorzystniej jest zawrócić do miejsca, w którym widoczne było ostatnie oznakowanie szlaku. Należy zachować spokój i opanowanie - zalecono. - W razie wypadku wołajmy o pomoc jakimkolwiek sygnałem akustycznym lub świetlnym sześć razy na minutę z jednoninutową przerwą. Wypadek trzeba zgłosić w najbliższym punkcie ratowników górskich - podano.

Autorzy poradnika mają też rady dla wypoczywających nad wodą. Wskazują, że trzeba to jednak robić rozsądnie i bezpiecznie, a więc najpierw starannie przygotować się do wyjścia na plażę. W plażowej torbie powinny się znaleźć: ręcznik, okulary słoneczne, kostium kąpielowy, czepek, chustka na głowę lub czapka z daszkiem, klapki, olejek/krem do opalania z odpowiednim do karnacji filtrem UV, woda niegazowana. Przypominają, że najlepsze warunki do kąpieli panują wtedy, gdy woda ma powyżej 18 st. C (optymalna temperatura to 22-25 st. C), a

temperatura powietrza jest wyższa od temperatury wody o 4-5 stopni. Tak dzieje się zwykle w określonych porach dnia, w godzinach 10.00-12.00 oraz 16.00-17.00.

- Podczas opalania się pierwszy raz w danym sezonie rozsądnie jest skrócić czas przebywania na plaży do minimum, należy też poświęcić chwilę na przeczytanie regulaminu, który tam obowiązuje - czytamy. Przypomniano też, że nad bezpieczeństwem wszystkich korzystających z kąpieli na plażach strzeżonych

Niecodziennik nr 14 06/2024

czuwa ratownik wodny lub zespół ratowników, a przestrzeganie ich poleceń oraz regulaminu wyznaczonego kąpieliska to podstawowa zasada korzystania z kąpeli.

- Uczestnicy wypoczynku dzieci lub młodzieży muszą przebywać na terenie obszarów wodnych pod opieką jednego wychowawcy i przynajmniej jednego ratownika - podano. Zaznaczono, że miejsca przeznaczone do opalania i kąpeli są zawsze wydzielone i sprawdzone pod względem bezpieczeństwa. Kąpielisko jest ograniczone specjalnymi bojami, zróżnicowanymi kolorystycznie zależnie od głębokości wody. Zawsze należy jednak brać pod uwagę swoje umiejętności pływackie. Boje czerwone oznaczają, że nie mając karty pływackiej, można poruszać się tylko do linii przez nie wyznaczonej. Woda ma tam głębokość ok. 1,2-1,3 metra. To jest najbezpieczniejsze miejsce do kąpeli. Boje żółte wyznaczają granice kąpieliska. Woda ma tam głębokość ok. 4 metrów. Z tej strefy korzystają wyłącznie dobrzy pływacy.

Nigdy nie wolno wchodzić do wody wbrew zakazowi ratownika oraz w czasie, kiedy jest wywieszona czerwona flaga - podkreślono. Podkreślono też, że wypoczywając na nadmorskich plażach, nie wolno spacerować ani opalać się na wydmach, przede wszystkim trzeba też unikać miejsc niebezpiecznych, takich jak ostrogi i falochrony, bo tam mogą wystąpić gwałtowne spadki dna, wsteczne prądy, śliskie powierzchnie, porośnięte wodorostami lub pokryte ostrymi małżami.

Czasami zdarza się, że kąpiący się jest świadkiem wypadku kogoś innego. Wtedy istotne jest postępowanie ze szczególną rozwagą, bo bardzo łatwo można z osoby ratującej stać się ofiarą. Najbezpieczniejsza akcja ratunkowa to podpłynięcie do tonącego bez wchodzenia do wody, np. łodzią. Jeśli więc zauważysz tonącego lub wypadek nad wodą, natychmiast wezwij pomoc i powiadom ratownika WOPR - wskazano.

Numer alarmowy WOPR

601-100-100

W poradniku można znaleźć też rady, jak bezpiecznie poruszać się drogą pieszo. Pieszy na drodze jest także uczestnikiem ruchu drogowego, dlatego obowiązują go określone reguły zawarte w prawie o ruchu drogowym. Pieszego nie chroni karoseria samochodu, nie ma pasów bezpieczeństwa ani poduszki powietrznej. Organizatorzy wypoczynku dzieci i młodzieży oraz wychowawcy szczególnie dobrze powinni znać

zasady poruszania się pieszych po drogach, bo często jest to jedna z form aktywnego wypoczynku - zaznaczono.

Podkreślono, że bardzo ważne jest uświadomienie dzieciom zasad przechodzenia przez jezdnię i zwrócenie ich uwagi na konieczność zachowania ostrożności oraz korzystania z wyznaczonego przejścia dla pieszych, tzw. zebry. Przypomniano, że można przekraczać jezdnię poza przejściem dla pieszych, ale tylko pod warunkiem, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub utrudnienia ruchu pojazdów.

- Wieczorem, nocą lub przy złej pogodzie poruszanie się po drodze jest bardzo niebezpieczne ze względu na ograniczoną widoczność. Piesi często mylą dwa pojęcia - widzieć i być widocznym. Sądzą, że jeżeli widzą nadjeżdżający samochód lub jego światła, to i oni są widziani przez kierującego pojazdem. To błąd! Praw fizyki nie da się oszukać. W nocy przy złej pogodzie pieszy ubrany w ciemny strój jest widziany przez kierującego samochodem z odległości około 20 metrów, pieszy w jasnym stroju z odległości 50 metrów. Natomiast pieszy mający na ubraniu elementy odbłaskowe jest dostrzegany z odległości większej niż 150 metrów - czytamy.

Przypomniano, że od 31 sierpnia 2014 r. wprowadzony został obowiązek noszenia odbłasków przez wszystkich pieszych, bez względu na wiek. Obowiązek ten nie dotyczy pieszych poruszających się po drodze przeznaczonej wyłącznie dla pieszych, po chodniku czy w strefie zamieszkania, gdzie cała szerokość drogi jest do dyspozycji pieszego, który ma tam pierwszeństwo przed pojazdem.

Zwrócono też uwagę na to, że wychowawcy lub przewodnicy, zwłaszcza podczas obozów wędrownych, mają do czynienia z sytuacjami poruszania się po drogach w kolumnie oraz że przy poruszaniu się w kolumnie pieszej obowiązują konkretne zasady.

Oto one:

- 1) Kolumnę pieszych idących po jezdni musi prowadzić osoba w wieku powyżej 18 lat;
- 2) Kolumna pieszych, z wyjątkiem dzieci w wieku do 10 lat, może się poruszać tylko prawą stroną jezdni. Obok siebie mogą iść najwyżej cztery osoby, pod warunkiem że kolumna nie zajmuje więcej niż połowę szerokości jezdni;
- 3) Piesi w wieku do 10 lat mogą iść w kolumnie tylko dwójkami pod nadzorem co najmniej jednej osoby pełnoletniej. Taka kolumna musi korzystać z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie ich braku z pobocza. Kolumna pieszych w wieku do 10 lat, poruszająca się po poboczu lub jezdni, ma obowiązek przemieszczania się lewą stroną drogi.
- 4) Jeżeli przemarsz kolumny pieszych odbywa się w warunkach niedostatecznej widoczności: pierwszy i ostatni z idących z lewej strony niosą latarki: pierwszy ze światłem białym, skierowanym do przodu, a ostatni ze światłem czerwonym, skierowanym do tyłu; w kolumnie o długości przekraczającej 20 m idący po lewej stronie z przodu i z tyłu są zobowiązani do używania elementów odblaskowych, a ponadto idący po lewej stronie muszą nieść dodatkowe latarki ze światłem białym, rozmieszczone w taki sposób, aby odległość między nimi nie przekraczała 10 m; światło latarek powinno być widoczne z odległości co najmniej 150 m.

- Żadna kolumna pieszych (oprócz wojskowej) nie może poruszać się po drodze w czasie mgły, a kolumny pieszych w wieku do 10 lat także w warunkach niedostatecznej widoczności - podkreślono. - W czasie wypraw rowerowych kierujący rowerem powinien korzystać z drogi dla rowerów lub z drogi dla rowerów i pieszych pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności i ustępowania miejsca pieszym. Jeśli jest to konieczne, rowerzysta może korzystać z pobocza, a jeżeli to niemożliwe - z jezdni. Kierujący rowerem może jechać lewą stroną jezdni tylko na zasadach określonych dla ruchu pieszych. Rowerzyście nie wolno jechać bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedałach lub podnóżkach, a także czepiać się pojazdów - czytamy.

Poradnik jest dostępny na stronie MEiN: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/bezpieczny-wypoczynek-poradnik-men-dla-rodzicow-i-opiekunow-2>.

Po przeczytaniu obszernych, aczkolwiek koniecznych, wiadomości na temat bezpieczeństwa, proponujemy powrót do literackich obrazów wakacji. Dwa kolejne wiersze wakacyjne mają ten sam tytuł – „Lipiec”. Redakcja poleca ich lekturę ze względu na odmienne ukształtowanie językowe. Ważne, że w obu mnóstwo wakacyjnych skojarzeń.

Lipiec

Autor: Józef Antoni Birkenmajer

Lipiec kochamy z tej racji,
że jest miesiącem wakacji;
można przeto o tej porze
na plażę jechać nad morze.

Tam można w wielkiej swobodzie
brodzić i pływać po wodzie,
można się na słońcu wypiec,
boć to przecie ciepły lipiec!

Można w słońca ciepłym blasku
wypiekać i babki z piasku
lub budować zamki, forty
i dla statków wielkie porty.

Lipiec

Autorka: Lola Szereszewska

Pić światło, róże wdychać, rozgrzane i krwawe,
Zataczać niby mucha oszalałe kręgi,
Rzucać się w nurty łąki, na wilgotną trawę,
Deptać ścieżek omszonych zaśnieżone wstęgi.

Patrzeć w niebo bez końca, do zawrotu głowy,
Śledzić pochód obłoków, tańczące jaskółki,
Głaskać szare owieczki i łaciate krowy,
Złoty miód, złote masło kłaść na złote bułki.

Zapach leśnych poziomek gnieść na podniebieniu,
Dotykać lepkich grzybów, brodzić w polnych kwiatach,
Łykać ogień na słońcu i srebrny chłód w cieniu,
A w żyłach mieć żar lipca i dojrzałość lata.

Wakacyjny humor

Rozmawiają dwie pchły:
- Gdzie byłaś na wakacjach?
- Na krecie...
Źródło: google

Jedzie Jaś z kolegą na wakacje.
Rozkładają namiot i zasypiają.
Po kilku minutach budzi się Jaś za nim
kolega.
- Co widzisz? - pyta kolega Jasia.
- Gwiazdy i księżyc...
- Co to oznacza?
- Że jutro będzie ładna pogoda.
- Ty gapo! To oznacza, że ukradli nam
namiot!

Źródło: Dowcip.NET

List z wakacji od Jasia: „Tutaj jest pięknie, jestem
bardzo zadowolony, dużo leżę i odpoczywam.
Bądźcie spokojni i nie martwcie się o mnie.
PS. Co to jest epidemia?”

Źródło: Dowcip.NET

Na koniec życzymy wszystkim czytelnikom samych słonecznych dni oraz porządnego wypoczynku. Zrelaksujcie się w wakacje, aby wkroczyć w nowy rok szkolny z uśmiechem na ustach. Spędźcie wakacje w miłej atmosferze i do zobaczenia we wrześniu!

Helena Berner
Marta Jabłońska
Hanna Kakiet